

Sosiaaliturvamuutosten ja säästöjen vaikutukset asiakkaiden elämään, palvelujärjestelmään ja sosiaalityön toimintaedellytyksiin, kevät 2025

11.6.2025

Asiantuntija Milla Rantakari

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sosiaalityön tiekartta –kysely 2025

- Sosiaalityön tiekartta –kysely 2025 toteutettiin Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sosiaalialan ammattilaisille maalis-huhtikuussa 2025.
- Kyselyyn vastasi yhteensä **103 sosiaalialan ammattilaista** perhesosiaalityöstä, lastensuojelusta, vammaispalveluista, psykiatrian sosiaalityöstä, kuraattoripalveluista sekä ikääntyneiden, työikäisten ja psykososiaalisista palveluista.
- Kyselyssä oli kysymyksiä muun muassa sosiaalihuollon kehittämistarpeista, tiedolla johtamisesta, vaikuttavuudesta ja rakenteellisesta sosiaalityöstä.

Tässä esittelemme tuloksia kysymyksen ***Miten sosiaaliturvauudistukset tai säästöt julkisista sote-palveluista näkyvät työssäsi tai asiakkaidesi elämässä tällä hetkellä?*** osalta.

Kysymykseen vastasi yhteensä 84 sosiaalialan ammattilaista.

Miten sosiaaliturvauudistukset tai säästöt julkisista sote-palveluista näkyvät työssäsi tai asiakkaidesi elämässä tällä hetkellä?

Vastauksia 84

1. Muutosten vaikutuksen **ihmisten tilanteisiin ja hyvinvointiin** (66 mainintaa)

- Taloudelliseen tilanteeseen
- Lasten ja perheiden tilanteisiin
- Asiakkaiden tuen tarpeiden lisääntymiseen ja tilanteen heikkenemiseen
- Psyykkiseen hyvinvointiin
- Asumiseen
- Työllisyysasioihin

2. Muutosten vaikutukset **palveluihin ja palvelujärjestelmään** (34 mainintaa)

- Terveystieteiden palvelujen saatavuuteen
- Sosiaalihuollon palvelujen saatavuuteen
- Palvelujen saavutettavuuteen
- Kelan toimintaan

3. Muutosten vaikutukset **sosiaalityön toimintaedellytyksiin** (18 mainintaa)

- Mm. asiakasmääriin, työn sisältöön, mahdollisuuksiin tarjota tukea, kehittämisresursseihin.

Miten sosiaaliturvauudistukset tai säästöt julkisista sote-palveluista näkyvät työssäsi tai asiakkaidesi elämässä tällä hetkellä?

1. Muutosten vaikutukset ihmisten tilanteisiin ja hyvinvointiin (66 mainintaa)

Vaikutukset ihmisten **taloudelliseen tilanteeseen** (17 mainintaa)

- **Heikentynyt ja tiukentunut taloudellinen tilanne (12)**
- Etuuksien väliloukkuun joutuminen.
- Velkaantuminen.
- Köyhyyden lisääntyminen.
- Huoli niiden opiskelijoiden velanotosta, joilla on taloudenhallinnan vaikeuksia.
- Ehkäisevän toimeentulotuen hakemisen lisääntyminen.
- Taloudellisten ongelmien lisääntyminen.

”Asiakkailla on yhä tiukempaa ja taloudelliset haasteet sotkevat monesti useita eri elämän osa-alueita.”

”Monilla todella hankalaa, ovat ahtaalla taloudellisesti ja se vaikuttaa suoraan velan kertymiseen.”

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

1. Muutosten vaikutukset ihmisten tilanteisiin ja hyvinvointiin (66 mainintaa)

Vaikutukset **lasten ja perheiden** tilanteisiin (15 mainintaa)

- Taloudellisen tilanteen tiukentuminen on lisännyt **pahoinvointia, ahdinkoa, epävarmuutta ja mielenterveysoireilua (3).**
- Lapsiperheissä on **luovuttu harrastuksista (3).**
- **Perheet joutuvat muuttamaan** halvempiin asuntoihin samoille alueille ja **eriarvoisuus lisääntyy (3).**
- Köyhyyden lisääntyminen.
- Lapsille on tullut koulunvaihdoksia ja elinpiiri on muuttunut muutenkin vaikeassa elämäntilanteessa.
- Perheiden mahdollisuudet saada tarvitsemiaan palveluja ovat heikentyneet.

”Asiakasperheet ovat kertoneet etteivät voi tarjota lapsilleen harrastuksia, perheiden taloudelliset haasteet tulevat päivittäin myös lasten suusta esille.”

”Perheet etsivät mm. pienempiä ja halvempia asuntoja. Lapsilla ei ole harrastuksia, niukkuutta on kaikkialla ja se tulee entisestään lisäämään perheiden ahdinkoa. Perheiden köyhyystilanteet yhä yleisempiä.”

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

1. Muutosten vaikutukset ihmisten tilanteisiin ja hyvinvointiin (66 mainintaa)

Asiakkaiden **tuen tarpeiden lisääntymiseen** ja tilanteen heikkenemiseen (12 mainintaa)

- Asiakkaiden aseman ja hyvinvoinnin heikkeneminen.
- Syrjäytyminen ja ulkopuolisuus yhteiskunnasta.
- Muutosten vaikutusten osuminen samoihin henkilöihin.
- Taloudellisen ennakkoinnin mahdollisuuden puute.
- Väärällä etuudella oleminen.

”Asiakkaat ovat entistä huonokuntoisempia, yhä nuoremmat hakeutuvat palveluun ja ovat syrjäytyneitä ja täysin ulkona muusta yhteiskunnasta.”

”Kaikki asiakkaat eivät seuraa uutisia, eivätkä lue heille tulleita posteja/päätöksiä. Nämä asiakkaat eivät kykene suunnittelemaan elämäänsä pitkällä aikajänteellä, vaan suurin osa elää hetkessä. Näin ollen he eivät ole etukäteen varautuneet tulotason alenemiseen ja muutokset tulevat yllätyksenä. Toiset sopeutuvat muutoksiin helpommin ja toisilla muutokset tuntuvat ylitsepääsemättömiltä.”

1. Muutosten vaikutukset ihmisten tilanteisiin ja hyvinvointiin (66 mainintaa)

Vaikutukset **psykykkiseen** **hyvinvointiin** (10 mainintaa)

- Tiukentunut ilmapiiri.
- Huoli toimeentulosta.
- Mielenterveys- ja päihdeongelmien kasvu.
- Pahoinvointi, ahdistus, stressi ja pelko.
- Toivottomuus ja tulevaisuudenuskon heikkeneminen.

”Taloudellinen tilanne lisää pahoinvointia, ahdistusta ja stressiä mikä näkyy räjähdysherkkyytenä aikuissosiaalityössä. Asiakkaat vuodattavat ahdistuksensa kelan päätöksistä sosiaalitoimistoon ja terveydenhuollon psykiatriin palveluihin on vaikea päästä hoitamaan ahdistustaan.”

”Ikääntyneet ovat erittäin huolissaan ja ahdistuneita omista palveluistaan ja niiden riittävydestä. He yhdessä omaistensa kanssa tarvitsevat enemmän vakuuttelua siitä, että saavat palvelua tarpeen mukaan.”

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

1. Muutosten vaikutukset ihmisten tilanteisiin ja hyvinvointiin (66 mainintaa)

Vaikutukset **asumiseen** (8 mainintaa)

- Muuttokehotukset ja edullisempien asuntojen etsiminen.
- Muuttoliike ja sen tuomat muutokset asiakkaille.
- Häätöilmoitukset, häädöt ja tuen hakeminen vuokratiloihin lisääntyneet.

Vaikutukset asiakkaiden **työllisyysasioihin** (4 mainintaa)

- Motivointi osa-aikatyöhön hankalampaa.
- Asiakkaat eivät pysty kohentamaan taloudellista tilannettaan.
- Edellytetään työnhakua, vaikka työpaikkoja ei ole.
- Työkyvyttömyyseläkkeen kriteerien tiukentumisen vaikutukset.

”Ne vaikuttavat ihmisten arkeen, esimerkiksi asumiseen, halvempien asuntojen etsintään ja muuttamiseen ja sen tuomiin muutoksiin ympäristössä.”

”Tulee paljon hätöilmoituksia ja vuokratiloihin haetaan tukea aiempaa enemmän.”

”Asiakkaan motivointi esim. osa-aikatyöhön on entistä hankalampaa, sillä etuuksien käsittelyajat, prosessi ja tulojen vaikutus muihin etuuksiin vaikuttaa välittömästi asiakkaan arkeen. Etenkin mikäli asiakkaalla on terveydellisiä haasteita työllistymisen näkökulmasta.”

”Työnhakua vaaditaan, mutta työpaikkoja ei tosiasiallisesti ole osatyökykyisille ainakaan tarpeeksi. Järjestelmä perustuu täystyöllisyyden tavoitteluun: olet joko työkykyinen tai sairaslomalla.”

Miten sosiaalityrvaudistukset tai säästöt julkisista sote-palveluista näkyvät työssäsi tai asiakkaidesi elämässä tällä hetkellä?

2. Muutosten vaikutukset palveluihin ja palvelujärjestelmään (34 mainintaa)

Terveydenhuollon palvelujen saatavuuteen (17 mainintaa)

- Terveydenhuollon palveluihin pääsemisen vaikeudet
 - Pitkät odotusajat perusterveydenhuollossa.
 - Nepsy-asiakkaiden pompottelu.
 - Ikääntyneiden terveystalvelut.
 - Alaikäisten mielenterveystalvelut.
- Aiempaa lyhyemmät hoitajaksot.
- Terveydenhuollon tekemät ilmoitukset sosiaalihooltoon asiakkaan terveydentilasta.

”Asiakkuudet mielenterveystpuolella jäävät lyhyiksi ja asiakas sen jälkeen yksin.”

”Myös terveydenhuoltoon pääsy on hankaloitunut: lääkäriaajat menevät kohtuuttoman pitkälle ja sillä taas on vaikutusta kuntoutusten käynnistämiseen ja etuuksien käsittelyyn.”

”Terveydenhuollosta tehdään huoli-ilmoituksia sosiaalihooltoon koskien asiakkaiden terveydentilaa, jota siis pitäisi edistää terveydenhuollossa. Terveydenhuollon palvelut eivät joustu, jalkaudu tai mukaudu, eivät ennaltaehkäise, vaan vaativat sitoutumista ja toimintakykyä.”

2. Muutosten vaikutukset palveluihin ja palvelujärjestelmään (34 mainintaa)

Sosiaalihuollon palvelujen saatavuuteen (8 mainintaa)

- Palvelujen kriteerien tiukentuminen.
- Asiakkaiden pelko jäädä vaille palveluja.
- Maksuttomien palvelujen hakemisen ensisijaisuus (vammaispalvelut).
- Vammaisten asiakkaiden vaikeudet saada avustajia työnantajamallilla.
- Jälkihuollon ikärajan laskeminen ja palvelujen päättyminen varhaisemmin.
- Palveluvalikoiman kaventuminen ja sen vaikutukset perheiden tarpeenmukaisten palvelujen saamiseen.

”Jälkihuollon iän laskeminen oli järkyttävä muutos, jonka seurauksena monen nuoren asiakkuus päättyi aikaisemmin kuin yhteiskunta oli heille luvannut.”

”Asiakkaiden on ollut vaikeampaa saada avustajia työnantajamallilla. Hallitusten päätösten vuoksi työnhakijoiden on kannattamatonta ottaa vastaan pieniä tuntimääriä työtä. Henkilökohtaista apua on hyvin harvoin myönnetty niin paljon, että avustajalle riittäisi työtä kokoaikatyön verran.”

2. Muutosten vaikutukset palveluihin ja palvelujärjestelmään (34 mainintaa)

Palvelujen **saavutettavuuteen** (5 mainintaa)

- Uudet työllisyysalueet.
- Sähköiset palvelut.
- Asiakaslähtöisyyden puute palvelujärjestelmässä.

Vaikutukset **Kelan toimintaan** (2 mainintaa)

- Perustoimeentulotuen käsittelyn jäykkyys.
- Tietovaatimukset ja selvitykset.
- Ammatillisen kuntoutuksen muutokset.
- Viranomaischatin lakkauttaminen.
- Ruuhkat toimeentulotuessa.

”Työllisyysalueiden organisaatioiden aloitettua vuoden vaihteessa on palvelutaso alueella heikentynyt radikaalisti ja mikäli työnhaku on omasta syystä katkennut, sen voimaan saattamiseksi vaaditaan oman kunnan ulkopuolella asiointi ja alueen reuna-alueella asuvilla ei ole toimistoa edes naapurikunnassa.”

”Kelan perustoimeentulotuen käsittely on muuttunut aiempaa jäykemmäksi, kun kaikki tilillä näkyvät tulot huomioidaan tuloina.”

”Kela vaatii mitä erikoisempia tietoja päätösten ratkaisemiseksi, ja niiden saaminen kestää kohtuuttoman kauan aikaa. Asiakkaat joutuvat entistä enemmän maksamaan vuokraa ”omasta pussista”. ”

Miten sosiaaliturvauudistukset tai säästöt julkisista sote-palveluista näkyvät työssäsi tai asiakkaidesi elämässä tällä hetkellä?

3. Vaikutukset **sosiaalityön toimintaedellytyksiin (18 mainintaa)**

- **Asiakasmäärän** ja asiakkaiden **tuen tarpeiden** kasvu.
- Talousasiat vievät **ison osan työajasta**.
- **Resurssien vähäisyys** tarpeisiin nähden.
- Asiakkaille on **vähemmän aikaa** ja asiat eivät edisty niin nopeasti.
- Pelko **palvelujen vähenemisestä**.
- Työntekijöiden **yllättyneisyys ja lannistuneisuus** tilanteesta.
- Sosiaalityön **kehittämisesurssien pieneneminen**
- Vaikeudet saada asiakkaita **eteenpäin avun piiriin**.

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Lisätietoja

Asiantuntija

Milla Rantakari, TKI-yksikkö,
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
p. 044 440 3738
milla.rantakari@paijatha.fi

Sosiaalityötä Päijät-Hämeessä –blogi: [Sosiaalityötä Päijät-Hämeessä \(sosaalityotapaijathameessa.blogspot.com\)](https://sosaalityotapaijathameessa.blogspot.com)

Rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen Päijät-Hämeessä:

Sosiaalialan osaamiskeskus Verso: [Rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen - Päijät-Hämeen hyvinvointialue](#)

Innokylä: [Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma Päijät-Hämeen hyvinvointialueella \(RRP, P4, I3\) | Innokylä \(innokyla.fi\)](#)

Sosiaalipuolen.hommia

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP)

Päijät-Hämeessä

Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväää kasvua. Rahoitus tulee EU:n elpymisvälineestä (Next Generation EU). Ohjelma sisältää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRP Recovery and Resilience Plan) ja sovittaa yhteen eri EU-ohjelmien rahoitusta.

Suomen kestävän kasvun ohjelma toteutetaan alueellisissa kehittämishankkeissa, joihin sosiaali- ja terveysministeriö myöntää valtionavustuksia. Ohjelmaa toimeenpannaan jokaisella hyvinvointialueella.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen (Päijät-Sote) kestävän kasvun alueellisen hankkeen tavoitteena on vahvistaa ennaltaehkäisyä, digitalisaatiota ja palveluiden monimuotoisuutta, tiedolla johtamista sekä turvata henkilöstön saatavuutta. Ohjelmalle on myönnetty valtionavustusta vuosille 2022-2025.

EU-rahoituksen saajilla on yleinen velvollisuus ilmoittaa rahoituksen alkuperä ja varmistaa EU:lta saadun rahoituksen näkyvyys.

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU